İSTANBUL 29 MAYIS ÜNİVERSİTESİ
ENGELSİZ ÜNİVERSİTE YÖNERGESİ

(Üniversite Senatosunun 30.10.2026 tarih ve 2026/17-2 sayılı kararıyla kabul edilmiştir.)

BİRİNCİ BÖLÜM
Amaç, Kapsam, Dayanak, İlkeler ve Tanımlar

Amaç

MADDE 1- (1) Bu Yönergenin amacı; İstanbul 29 Mayıs Üniversitesinde öğrenim gören engelli öğrencilerin yükseköğretime tam, etkin ve eşit katılımını desteklemek, karşılaştıkları engelleri ortadan kaldırmak, ihtiyaç duydukları makul düzenlemeleri sağlamak ve Engelsiz Üniversite Komisyonunun çalışma usul ve esaslarını düzenlemektir.

Kapsam

MADDE 2- (1) Bu Yönerge; Üniversitenin ön lisans, lisans, lisansüstü ve hazırlık programlarında kayıtlı engelli öğrenciler ile bu öğrencilere yönelik akademik, idari, fiziksel, dijital, psikolojik ve sosyal destekleri yürüten tüm akademik ve idari birimleri kapsar.

(2) Geçici veya süreğen sağlık durumu nedeniyle eğitim-öğretim süreçlerinde özel düzenlemeye ihtiyaç duyan öğrenciler de durumlarının niteliği ve süresiyle sınırlı olmak üzere bu Yönerge kapsamındaki desteklerden yararlandırılabilir.

Dayanak

MADDE 3- (1) Bu Yönerge; 2547 sayılı Yükseköğretim Kanunu, 5378 sayılı Engelliler Hakkında Kanun, 6698 sayılı Kişisel Verilerin Korunması Kanunu, Birleşmiş Milletler Engellilerin Haklarına İlişkin Sözleşme ve 14.08.2010 tarihli ve 27672 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan Yükseköğretim Kurumları Engelliler Danışma ve Koordinasyon Yönetmeliğine dayanılarak hazırlanmıştır.

Temel ilkeler

MADDE 4- (1) Bu Yönergenin uygulanmasında aşağıdaki ilkeler esas alınır:

a) Ayrımcılık yapılmaması, fırsat eşitliği ve insan onuruna saygı,

b) Öğrencinin eğitim-öğretim süreçlerine tam ve etkin katılımı,

c) Erişilebilirlik, evrensel tasarım ve makul düzenleme,

ç) Öğrencinin bireysel ihtiyaçlarının ve görüşünün esas alınması,

d) Gizlilik, veri minimizasyonu ve kişisel verilerin korunması,

e) Akademik standartların ve program yeterliliklerinin korunması,

f) Birimler arası iş birliği, zamanında işlem ve sürekli iyileştirme,

g) Öğrencinin bağımsızlığını ve öz savunuculuğunu güçlendirme.

Tanımlar

MADDE 5- (1) Bu Yönergede geçen;

a) Akademik Birim: Üniversite bünyesindeki fakülte, enstitü, yüksekokul, meslek yüksekokulu ve hazırlık eğitimini yürüten birimleri,

b) Engelli öğrenci: Fiziksel, zihinsel, ruhsal, duyusal veya süreğen bir durumu nedeniyle çeşitli tutum ve çevre koşullarıyla etkileşim sonucunda yükseköğretime tam ve eşit katılımı kısıtlanabilen öğrenciyi,

c) Erişilebilirlik: Binaların, açık alanların, ulaşımın, bilginin, iletişimin, dijital sistemlerin, eğitim hizmetlerinin ve diğer imkânların engelli öğrenciler tarafından güvenli ve bağımsız biçimde kullanılabilmesini,

ç) Evrensel tasarım: Ürün, çevre, program ve hizmetlerin mümkün olan en geniş kullanıcı kitlesi tarafından ayrıca uyarlamaya gerek duyulmaksızın kullanılabilecek biçimde tasarlanmasını,

d) Komisyon: İstanbul 29 Mayıs Üniversitesi Engelsiz Üniversite Komisyonunu,

e) Komisyon Başkanı: Komisyonun faaliyetlerini koordine etmek üzere Rektör tarafından görevlendirilen kişiyi,

f) Makul düzenleme: Belirli bir durumda engelli öğrencinin haklardan eşit şekilde yararlanmasını sağlamak üzere ihtiyaç duyulan, ölçüsüz veya aşırı yük oluşturmayan gerekli ve uygun değişiklik ve düzenlemeleri,

g) Özel nitelikli kişisel veri: 6698 sayılı Kanunda bu kapsamda sayılan, özellikle sağlık ve engellilik durumuna ilişkin verileri,

ğ) Rektör: İstanbul 29 Mayıs Üniversitesi Rektörünü,

h) Rektörlük: İstanbul 29 Mayıs Üniversitesi Rektörlüğünü,

ı) Senato: İstanbul 29 Mayıs Üniversitesi Senatosunu,

i) Üniversite: İstanbul 29 Mayıs Üniversitesini ifade eder.

İKİNCİ BÖLÜM

Komisyonun Yapısı, Görevleri ve Çalışma Usulü

Komisyonun kuruluşu

MADDE 6- (1) Komisyon, Yükseköğretim Kurumları Engelliler Danışma ve Koordinasyon Yönetmeliği uyarınca Rektörlüğe bağlı olarak faaliyet gösterir.

(2) Komisyon, Rektör tarafından görevlendirilen bir Rektör Yardımcısının sorumluluğunda çalışır.

(3) Komisyonda; Komisyon Başkanı, Öğrenci İşleri Daire Başkanı, Sağlık Kültür ve Spor Daire Başkanı, Yapı İşleri ve Teknik Daire Başkanı, en az bir akademik personel ve bir engelli öğrenci

temsilcisi bulunur. Öğrenci temsilcisinin belirlenememesi hâlinde Öğrenci Konseyi tarafından önerilen bir öğrenci görevlendirilebilir.

(4) İhtiyaca göre bilgi işlem, kütüphane, insan kaynakları, psikolojik danışmanlık, kariyer, hukuk ve kalite birimlerinden temsilciler komisyona üye olarak görevlendirilebilir.

(5) Üyeler Rektör tarafından üç yıl için görevlendirilir. Süresi dolan üye yeniden görevlendirilebilir. Öğrenci üyenin görevi öğrencilik statüsünün sona ermesiyle kendiliğinden sona erer.

(6) Süresi dolmadan ayrılan üyenin yerine kalan süreyi tamamlamak üzere aynı usulle yeni üye görevlendirilir.

(7) Komisyonun görevlerini yerine getirebilmesi için uygun çalışma mekânı, bütçe, teknik donanım ve erişilebilir iletişim kanalları sağlanır.

Komisyonun görevleri

MADDE 7- (1) Komisyonun görevleri şunlardır:

a) Engelli öğrencilerin ihtiyaç ve taleplerini erişilebilir yöntemlerle almak, değerlendirmek ve sonuçlarını izlemek,

b) Öğrenciyle birlikte bireysel uyarlama ve destek önerileri geliştirmek, ilgili birimlere bildirmek ve uygulamayı takip etmek,

c) Eğitim-öğretim, sınav, staj, uygulama, laboratuvar ve saha çalışmalarının erişilebilirliği için ilgili birimlerle koordinasyon sağlamak,

ç) Kütüphane, kariyer, psikolojik danışmanlık, sağlık, barınma, spor, kültür ve öğrenci etkinlikleri hizmetlerine eşit katılımı desteklemek,

d) Eğitim, farkındalık, rehberlik ve iş birliği faaliyetlerini planlamak, yeni öğrencilere Komisyonun hizmetleri hakkında erişilebilir bilgilendirme yapmak,

e) Afet ve acil durum planlarında engelli öğrencilerin ihtiyaçlarının gözetilmesi için ilgili birimlerle çalışmak,

f) Üniversitenin engelsiz üniversite politikasını ve önceliklerini belirlemek, yıllık çalışma planı, faaliyet raporu, istatistik ve iyileştirme önerileri hazırlamak,

g) Yükseköğretim Kurulu tarafından istenen bilgi ve raporları Rektörlük aracılığıyla hazırlamak,

ğ) İlgili ulusal ve uluslararası kurumlarla, öğrenci topluluklarıyla ve sivil toplum kuruluşlarıyla iş birliği geliştirmek,

h) Öğrencilere sağlanacak akademik ve idari uyarlamaların genel esaslarını belirlemek,

ı) Fiziksel ve dijital erişilebilirlik çalışmalarını önceliklendirmek ve izlemek, tespit ve önerileri Rektörlüğe sunmak,

i) Öğrenci geri bildirimlerini ve performans göstergelerini değerlendirerek iyileştirme kararları almak,

j) Engelli öğrencilerin üniversitenin erişilebilirlik, kapsayıcılık ve eşit katılım politikalarının hazırlanması, uygulanması ve değerlendirilmesi süreçlerine doğrudan katılımını sağlamak; bu amaçla düzenli danışma toplantıları ve erişilebilir geri bildirim mekanizmaları oluşturmak.

k) Mevzuatın ve Yükseköğretim Kurulu kararlarının uygulanmasını izlemek,

l) Rektörlükçe verilen diğer görevleri yürütmek.

Komisyonun çalışma usulü

MADDE 8- (1) Komisyon, Başkanın çağrısı üzerine yılda en az iki kez toplanır. Gerektiğinde olağanüstü toplantı yapılabilir.

(2) Komisyon, üye tam sayısının salt çoğunluğuyla toplanır ve toplantıya katılanların oy çokluğuyla karar alır. Oyların eşitliği hâlinde Başkanın oyu yönünde çoğunluk sağlanmış sayılır.

(3) Komisyon üyeleri kendileriyle veya yakınlarıyla ilgili bireysel kararların görüşülmesine katılamaz.

(4) Gerekli hâllerde uzmanlar, ilgili birim temsilcileri ve öğrenciler görüşlerine başvurulmak üzere toplantıya davet edilebilir; davetliler oy kullanamaz.

(5) Kararlar karar defterine veya güvenli elektronik kayıt sistemine işlenir, Başkan ve katılan üyelerce imzalanır.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

Başvuru, Değerlendirme ve Destek Süreci

Başvuru

MADDE 9- (1) Öğrenci, kayıt sırasında veya öğrenimi boyunca komisyona şahsen, elektronik ortamda ya da erişilebilir diğer yöntemlerle başvurabilir.

(2) Başvuruda öğrencinin talebi ve ihtiyaç duyduğu düzenlemeler belirtilir. İhtiyacın niteliğine göre sağlık kurulu raporu, uzman görüşü veya diğer destekleyici belgeler istenebilir. Öğrenciden amacı aşan bilgi ve belge talep edilemez.

(3) Belgenin temin edilemediği acil veya geçici durumlarda, mevcut bilgi ve gözlemler esas alınarak süreli ve geçici düzenleme yapılabilir.

(4) Başvurunun yapılmamış olması, Üniversitenin açıkça bilinen erişilebilirlik engellerini gidermeye yönelik genel sorumluluğunu ortadan kaldırmaz.

Değerlendirme ve bireysel uyarlama

MADDE 10- (1) Başvuru; öğrencinin görüşü, sunduğu belgeler, programın temel yeterlilikleri ve ilgili uzman/birim görüşleri birlikte değerlendirilerek gecikmeksizin sonuçlandırılır.

(2) Gerekli hâllerde öğrencinin bilgisi ve açık rızasıyla işyeri hekimi, ilgili akademik birim, psikolojik danışmanlık birimi veya alan uzmanından görüş alınabilir.

(3) Kararda düzenlemenin kapsamı, süresi, uygulanmasından sorumlu komisyonlar ve gözden geçirme tarihi belirtilir. Karar öğrenciye ve yalnızca uygulama için bilmesi gereken görevlilere yazılı olarak bildirilir.

(4) Düzenlemeler öğrencinin öğrenme kazanımlarını ve programın temel akademik gereklerini ortadan kaldırmayacak; öğrenciyi dezavantajlı hâle getirmeyecek biçimde belirlenir.

(5) Sağlık durumu, dersin niteliği veya uygulama koşulları değiştiğinde karar resen veya öğrencinin talebi üzerine yeniden değerlendirilir.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM
Eğitim-Öğretim ve Ölçme-Değerlendirmeye İlişkin Esaslar

Eğitim-öğretim süreçlerinde erişilebilirlik

MADDE 11- (1) Akademik birimler ve öğretim elemanları, komisyon tarafından bildirilen uyarlamaları süresi içinde uygular.

(2) Ders izlencesi, sunum, okuma materyali, video, görsel, tablo ve çevrim içi içerikler mümkün olduğunca erişilebilir biçim ve formatlarda hazırlanır; gerektiğinde alternatif metin, altyazı, metin dökümü, büyük punto, elektronik metin veya diğer uygun formatlar sağlanır.

(3) Derslik, laboratuvar, atölye, uygulama, staj ve saha çalışmalarında güvenlik ile program yeterlilikleri korunarak uygun araç, yöntem, mekân veya eşdeğer katılım imkânı sağlanır.

(4) Engelin doğrudan sonucu olan ve belgelendirilen durumlarda devam, ders katılımı ve teslim süreleri için ilgili mevzuat çerçevesinde makul düzenleme değerlendirilebilir.

(5) Öğrenciye ait yardımcı cihaz, rehber köpek, işaret dili tercümanı veya destek kişisinin kullanımı, güvenlik ve akademik dürüstlük koşulları gözetilerek engellenemez.

Sınav ve ölçme-değerlendirme düzenlemeleri

MADDE 12- (1) Sınav düzenlemelerinde öğrencinin engelinin niteliği, dersin öğrenme kazanımları ve ölçülmek istenen yeterlilik esas alınır.

(2) Uygun görülen hâllerde; ek süre, erişilebilir veya ayrı sınav salonu, dinlenme arası, bilgisayar ya da yardımcı teknoloji, okuyucu/işaretleyici, işaret dili desteği, büyük puntolu veya elektronik soru, alternatif cevaplama yöntemi ve erişilebilir masa düzeni sağlanabilir.

(3) Sınav sorularının içeriği ve akademik zorluk düzeyi değiştirilemez; ancak ölçülmek istenen kazanımı bozmamak şartıyla soru veya cevaplama formatı uyarlanabilir.

(4) Sınav görevlilerine yalnızca düzenlemenin uygulanması için gerekli bilgi verilir; tanı ve sağlık bilgileri paylaşılmaz.

(5) Sınav düzenlemelerinin ayrıntıları Senato tarafından kabul edilen sınav uygulama esaslarıyla belirlenebilir.

Ders muafiyeti ve eşdeğer düzenleme

MADDE 13- (1) Esas olan öğrencinin dersin öğrenme kazanımlarına uygun düzenlemelerle katılımının sağlanmasıdır.

(2) Uyarlamaya rağmen dersin temel gereğinin engel nedeniyle yerine getirilemediği durumlarda, ilgili mevzuat ve program yeterlilikleri çerçevesinde eşdeğer ders, eşdeğer etkinlik veya başka bir akademik çözüm ilgili akademik birim yönetim kurulunca değerlendirilebilir.

(3) Muafiyet veya eşdeğerlik işlemleri öğrencinin mezuniyet yeterliliklerini ve diploma değerini zedeleyecek biçimde uygulanamaz.

BEŞİNCİ BÖLÜM

Yerleşke Yaşamı, Bilgiye Erişim ve Destek Hizmetleri

Fiziksel ve dijital erişilebilirlik

MADDE 14- (1) Üniversite; binalar, açık alanlar, derslikler, kütüphaneler, sosyal ve sportif alanlar, yönlendirme sistemleri ve acil çıkışların erişilebilirliğini ilgili standartlar çerçevesinde geliştirir.

(2) Web siteleri, öğrenci bilgi sistemi, öğrenme yönetim sistemi, elektronik belgeler ve diğer dijital hizmetlerde erişilebilirlik ilkeleri gözetilir.

(3) Yeni yapım, satın alma, kiralama, yazılım ve hizmet alımlarında evrensel tasarım ve erişilebilirlik kriterleri teknik şartnamelere mümkün olduğu ölçüde dâhil edilir.

(4) Tespit edilen engeller için önem, aciliyet, öğrenci ihtiyacı, güvenlik ve kaynak durumu gözetilerek iyileştirme planı hazırlanır.

Kütüphane, kariyer ve sosyal hizmetler

MADDE 15- (1) Kütüphane kaynaklarının erişilebilir formatta sunulması, yardımcı teknolojilerin sağlanması ve kaynaklara eşit erişim için gerekli düzenlemeler yapılır.

(2) Kariyer planlama, staj, işveren buluşmaları ve mezuniyet sonrası yönlendirme hizmetlerinde engelli öğrencilerin ihtiyaçları gözetilir.

(3) Kültür, sanat, spor, öğrenci toplulukları ve sosyal sorumluluk etkinliklerinin erişilebilir planlanması teşvik edilir.

(4) Kampüs içi hizmetlerde erişilebilir seçeneklerin geliştirilmesi için ilgili birim ve hizmet sağlayıcılarla koordinasyon kurulur.

Afet ve acil durum

MADDE 16- (1) Üniversitenin afet ve acil durum planlarında engelli öğrencilerin uyarılma, tahliye, korunma ve iletişim ihtiyaçları dikkate alınır.

(2) İhtiyaç hâlinde öğrenciyle birlikte bireysel acil durum desteği planlanır. Tatbikat ve bilgilendirmeler erişilebilir biçimde gerçekleştirilir.

ALTINCI BÖLÜM

Sorumluluklar, Gizlilik ve İzleme

Akademik ve idari birimlerin sorumluluğu

MADDE 17- (1) Tüm akademik ve idari birimler, görev alanları kapsamında erişilebilirliği sağlamak ve kendilerine bildirilen düzenlemeleri uygulamakla sorumludur.

(2) Akademik birimler, Komisyonla koordinasyonu sağlamak üzere bir engelsiz komisyon temsilcisi belirleyebilir.

(3) Uygulamada güçlük yaşanması hâlinde ilgili birim, öğrenciyi bekletmeksizin komisyona bilgi verir ve alternatif çözüm geliştirilmesine katılır.

(4) Personel, engelli öğrenciye ilişkin ayrımcı, damgalayıcı veya mahremiyeti ihlal eden tutum ve uygulamalardan kaçınır.

Öğrencinin sorumluluğu

MADDE 18- (1) Öğrenci; ihtiyaçlarını mümkün olan en erken tarihte Komisyona bildirmek, değerlendirme için gerekli ve uygun bilgileri sunmak, kararlaştırılan düzenlemelerin uygulanmasında iş birliği yapmak ve durumundaki önemli değişiklikleri bildirmekle sorumludur.

(2) Öğrencinin geç başvurusu nedeniyle geçmişte tamamlanmış ölçme-değerlendirme işlemlerinin geriye dönük değiştirilmesi zorunlu değildir; ancak devam eden süreçler için mümkün olan tedbirler alınır.

Kişisel verilerin korunması ve gizlilik

MADDE 19- (1) Bu Yönerge kapsamında işlenen kişisel veriler 6698 sayılı Kanuna ve ilgili mevzuata uygun olarak; belirli, açık ve meşru amaçlarla, amaçla bağlantılı, sınırlı ve ölçülü biçimde işlenir.

(2) Sağlık ve engellilik bilgileri yalnızca yetkili kişilerce görülür. Akademik ve idari personele tanı bilgisi yerine uygulanması gereken düzenleme bildirilir.

(3) Komisyon üyeleri, personel, uzmanlar ve destek görevlileri görevleri sırasında öğrendikleri kişisel bilgileri görevleri sona erdikten sonra da açıklayamaz.

(4) Kayıtların saklanması, erişimi, aktarılması ve imhasında Üniversitenin kişisel veri saklama ve imha politikaları uygulanır.

İzleme, değerlendirme ve raporlama

MADDE 20- (1) Komisyon; başvuru sayıları, talep türleri, gerçekleşen uyarlamalar, erişilebilirlik çalışmaları, eğitim faaliyetleri ve geri bildirimleri kişisel verileri koruyacak biçimde izler.

(2) Her akademik yıl sonunda faaliyet raporu ve bir sonraki yıla ait çalışma planı hazırlanarak oluşturulan rapor Rektörlüğe sunulur; üst mevzuat gereği talep edilen bilgiler Yükseköğretim Kuruluna iletilmek üzere hazırlanır.

(3) Öğrencilerin sürece katılımı ve düzenli geri bildirimi sağlanır; sonuçlar kalite güvence sistemi kapsamında sürekli iyileştirmede kullanılır.

YEDİNCİ BÖLÜM

Çeşitli ve Son Hükümler

Hüküm bulunmayan hâller

MADDE 21- (1) Bu Yönergede hüküm bulunmayan hâllerde ilgili mevzuat, Yükseköğretim Kurulu kararları ile Senato ve Üniversitenin yetkili kurullarının kararları uygulanır.

Yürürlük

MADDE 22- (1) Bu Yönerge, Senato tarafından kabul edildiği tarihte yürürlüğe girer.

Yürütme

MADDE 23- (1) Bu Yönerge hükümlerini İstanbul 29 Mayıs Üniversitesi Rektörü yürütür.